

Bir Varoluş Manifestosu Olarak Mescid-i Aksa’da Cuma Namazları ve Miraç Kutlamaları

Zehra Betül DINDAROĞLU

<https://orcid.org/0000-0003-1091-3164>

zehrabetuld@gmail.com

Araştırma Görevlisi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

İslam Hukuku, Rize, Türkiye

Öz

Kudüs, tarih boyunca siyasi, dini ve kültürel çatışmaların merkezinde yer almış, bu yönüyle evrensel bir anlam kazanmıştır. İslam dünyası için ise Mescid-i Aksa, sadece kutsal bir ibadet mekânı değil, aynı zamanda bir direniş ve varoluş sembolüdür. Cuma namazları ve Miraç kutlamaları, bu bağlamda, ibadet olmanın ötesine geçerek Müslüman kimliğinin korunmasında, toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesinde ve siyasi bir duruş sergilemede önemli bir araç hâline gelmiştir. Bu ibadet ve etkinlikler, Müslümanların Kudüs üzerindeki hak iddialarını pekiştiren bir “varoluş manifestosu” niteliği taşımaktadır. Bu tebliğ, Mescid-i Aksa’da gerçekleştirilen Cuma namazları ve Miraç kutlamalarının toplumsal bilinç oluşturma ve politik mesajlar taşıma işlevlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada özellikle Cuma namazlarının ve Miraç etkinliklerinin, İsrail’in bölgedeki zulmüne karşı uluslararası farkındalık yaratma potansiyeli incelenmiştir. Çalışmada, nitel analiz yöntemi kullanılarak tarihsel bağlam, bu etkinliklerin sosyolojik anlamı ve politik işlevleriyle ilgili literatür gözden geçirilmiş, Mescid-i Aksa’nın manevi nöbetçileri denilebilecek murabıt kavramına dikkat çekilmiştir. Bu bağlamda eğitimi, Kudüs halkını bilinçlendirmeyi ve kültürel hafızayı korumayı kendilerine görev edinen murabıtların bu görevlerini ifa ederken yaşadıkları sıkıntılar ele alınmıştır. Ayrıca, Cuma namazları ve Miraç etkinliklerine katılan Filistinli ve Türk bireylerle yapılan görüşmelerden elde edilen gözlemler analiz edilmiştir. Sonuç olarak, Mescid-i Aksa’da kılınan Cuma namazları ve düzenlenen Miraç şenliklerinin, Müslümanların Kudüs üzerindeki hak iddialarını pekiştiren bir direniş sembolü olarak öne çıktığı görülmektedir. İsrail’in yasa dışı yerleşim politikaları, ibadet özgürlüğüne yönelik kısıtlamaları ve bölge halkına uyguladığı şiddet dikkate alındığında, bu etkinliklerin politik ve kültürel bir direniş biçimi olarak öne çıktığı anlaşıyor. Toplumsal hafızayı diri tutan bu ibadetler, Filistin halkının hak mücadelesini uluslararası arenada görünürlük kılma potansiyeli taşımaktadır. Bu çalışmada ortaya konulan bulgular ışığında, Mescid-i Aksa’daki bu türden etkinliklerin uluslararası düzeyde daha geniş bir farkındalık kampanyasıyla desteklenmesi önerilmektedir. Ayrıca, Filistin halkının haklarının korunması için İslam ülkelerinin koordinasyonunun artırılması, Mescid-i Aksa’yı hedef alan saldırılara karşı ortak bir duruş sergilenmesi gerekmektedir. Kudüs’ün barış ve adaletin simgesi olarak gelecekteki rolü, ancak uluslararası toplumun kararlı bir duruşu ile sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Kudüs, Mescid-i Aksa, Miraç, Cuma Namazı, Murabıtlar.

Friday Prayers and Mi'raj Celebrations at al-Aqsa Mosque as a Manifest of Existence/Resilience and Identity

Zehra Betül DINDAROĞLU

<https://orcid.org/0000-0003-1091-3164>

zehrabetuld@gmail.com

Research Assistant, Recep Tayyip Erdoğan University

Islamic Law, Rize, Türkiye

Abstract

Jerusalem has been at the center of political, religious, and cultural conflicts, making it a city of universal significance. For the Islamic world, al-Aqsa Mosque is not only a sacred place of worship but also a symbol of resistance and existence. In this context, Friday prayers and Mi'raj celebrations go beyond their religious function and play a crucial role in preserving Muslim identity, strengthening social solidarity, and expressing a political stance. These acts of worship and gatherings serve as a “manifesto of existence”, reinforcing Muslims' claims over Jerusalem. This paper aims to analyze the role of Friday prayers and Mi'raj celebrations at al-Aqsa Mosque in raising social consciousness and conveying political messages. The study particularly examines the potential of these religious rituals to create international awareness against Israel's oppression in the region. Using a qualitative research approach, the study reviews the historical context, sociological significance, and political functions of these events while also highlighting the concept of *Murabitun*, who are considered the spiritual guardians of al-Aqsa. In this regard, the challenges faced by *Murabitun*, who dedicate themselves to education, raising awareness among the people of Jerusalem, and preserving cultural memory, are examined. Additionally, observations and interviews conducted with Palestinian and Turkish individuals attending Friday prayers and Mi'raj celebrations are analyzed. The findings of this study suggest that Friday prayers and Mi'raj celebrations at al-Aqsa Mosque serve as a powerful symbol of resistance, reinforcing Muslims' claims over Jerusalem. Given Israel's illegal settlement policies, restrictions on freedom of worship, and acts of violence against the local population, these gatherings are not just religious practices but also forms of political and cultural resistance. These acts of worship help to preserve collective memory and make the Palestinian struggle for rights more visible on the international stage. Based on the study's findings, it is recommended that such events at al-Aqsa Mosque be supported through broader international awareness campaigns. Additionally, Muslim nations must enhance their coordination to protect the rights of the Palestinian people and take a unified stance against attacks targeting al-Aqsa. The future role of Jerusalem as a symbol of peace and justice can only be ensured through a determined and unified stance by the international community.

Keywords: Jarusalem, al-Aqsa Mosque, Mi'raj, Friday Prayer, Murabitun.